

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 13/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi joukkoliikennelain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 2010 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmis-
televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen
laiksi joukkoliikennelain muuttamisesta
(HE 151/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Tuula Ikonen ja neuvotteleva
virkamies Hannamari Helke, liikenne- ja vies-
tintäministeriö
- yksikönpäällikkö Ari Herrala, Liikenteen tur-
vallisuusvirasto
- liikenneinsinööri Silja Siltala, Suomen Kun-
taliitto
- toimitusjohtaja Matti Rainio, Tampereen
Kaupunkiliikenne

- yhteysjohtaja Kirsi Koski, Tampereen kau-
punki
- toimitusjohtaja Terhi Penttilä, Länsilinjat Oy
- toimitusjohtaja Martti Paunu, Väinö Paunu
Oy
- projektipäällikkö Esa Mannisenmäki, Linja-
autoliitto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Ahvenanmaan valtionvirasto
- Liikennevirasto
- Kangasalan kunta
- Lempäälän kunta
- Nokian kaupunki
- Oriveden kaupunki
- Pirkanmaan liitto
- Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympä-
ristökeskus
- Matka Mäkelä Oy
- Suomen Paikallisliikenneliitto.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan joukkoliikennelakia
muutettavaksi siten, että Tampereen seudulla
linja-autoliikenteen ja kevyen raideliikenteen
toimivaltaisena viranomaisena toimisi Tampe-
reen kaupunki. Tampereen kaupungin toimival-
ta-alueeseen kuuluisivat sen oman alueen ohella
Kangasalan, Lempäälän, Nokian, Oriveden,
Pirkkalan, Vesilahden ja Ylöjärven kuntien
alueet. Muutoksen tarkoituksena on tukea

seudullista kehittymistä ja luoda edellytyksiä
joukkoliikenteen palvelutason parantamiselle.

Samalla ehdotetaan kansainväliseen linja-au-
toliikenteeseen liittyvien tehtävien siirtämistä
liikenne- ja viestintäministeriöltä Liikenteen
turvallisuusvirastolle. Esitykseen sisältyy myös
ehdotus Ahvenanmaan valtionviraston toimival-
lasta koskien kansainvälistä liikennettä. Lisäksi
liikenteenharjoittajan ammattitaitoa koskevaan

säännökseen ehdotetaan tarkistusluoteista muutosta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Ihmisten liikkuminen ja työssäkäynti suurilla kaupunkiseuduilla tapahtuu usein pitkälti kuntarajoista riippumattomasti. Tällöin voi olla tarkoituksenmukaista, että myös liikenteen suunnittelu ja toteutus tapahtuu suurempana seudullisena kokonaisuutena. Valiokunta pitää saamansa selvityksen perusteella kannatettavana, että Tampereen seudulla linja-autoliikenteen ja kevyen raideliikenteen toimivaltaiseksi viranomaiseksi säädetään esityksen mukaisesti Tampereen kaupunki.

Asiantuntijakuulemisissa on tuotu esille huoli siitä, että liikenteen harjoittajat eivät jatkossa pääsisi riittävästi osallistumaan Tampereen seudun liikenteen järjestämisen suunnitteluun ja tätä koskevaan valmisteluun. Valiokunta pitää kuitenkin selvänä, että toimivaltaisten viranomaisten tulee jo hallintolain (434/2003) perusteella kuulla alueen liikenteen harjoittajia riittävässä määrin. Selkeyden vuoksi valiokunta kuitenkin esittää, että 12 §:ään lisätään informatiivinen viittaus hallintolakiin, jossa säädetään hallintoasiassa kuulemisesta ym. vastaavista menettelyistä.

Asiantuntijakuulemisissa on tuotu esille, että kuntalakiin (365/1995) perustuvan Tampereen alueen yhteistoimintasopimuksen mukaan alueella käytännössä toimiva viranomainen on kuntien yhteinen joukkoliikennelautakunta. Lausunnoissa on tuotu esille, että näin ollen myös ehdotetussa laissa tulisi säätää toimivaltaiseksi viranomaiseksi kyseinen lautakunta. Valiokunta toteaa, että esityksessä ehdotettu toimivallan antaminen kunnalle vastaa sitä

sääntelytapaa, jolla muidenkin seutujen alueellisten viranomaisten toimivallasta on säädetty. Valiokunta pitää tärkeänä, että näiden alueiden yhteistyöstä säädetään yhtenäisellä tavalla. Valiokunta myös katsoo, että joukkoliikennelaissa ei ole syytä ottaa kantaa siihen, miten kunta järjestää toimintansa sisäisesti. Kuntien yhteistoiminnasta ja yhteisestä toimielimestä säädetään kuntalaissa. Esityksessä tarkoitettun joukkoliikennesyhteistyön tarkempi sisältö määräytyy käytännössä kuntien välisen yhteistoimintasopimuksen perusteella.

Valiokunta pitää tärkeänä, että kuntien välisessä yhteistyössä tapahtuvassa liikenteen järjestämisessä otetaan huomioon kokonaisuuden lisäksi eri kuntien näkemykset ja tarpeet. Luontevaa on esimerkiksi sen kunnan näkemyksen huomioiminen liikenteen järjestämistavan valinnassa, jota kyseinen liikenne ensisijaisesti palvelee. Kuntien yhteistoiminnasta säädetään tarkemmin kuntalain 10 luvussa.

Valiokunta pitää selvänä, että vaikka toimivaltaisesta viranomaisesta ja sen toimivalta-alueeseen kuuluvista kunnista ehdotetaan säädettäväksi laissa, kuntien tulee voida käytännössä myös irtautua tästä yhteistyöstä ja kustannuksista tulevaisuudessa, jos ne niin haluavat. Valiokunta pitää tärkeänä, että jos jokin kunta haluaa erota ja palata näin ennen yhteistyötä vallinneeseen tilanteeseen, tarvittavat lainsäädäntömuutokset valmistellaan ilman tarpeetonta viivästystä.

Valiokunta pitää ehdotuksia liikenne- ja viestintäministeriön tehtävien siirtämisestä liikenteen turvallisuusvirastolle ja ehdotusta toimivaltaisen viranomaisen nimeämiseksi Ahvenanmaan maakuntaan saamansa selvityksen perusteella tarkoituksenmukaisina ja kannatettavina.

Valiokunta ehdottaa harkittavaksi ja arvioitavaksi, olisiko toimivaltaisista viranomaisista jat-

kossa mahdollista säätää lain sijasta asetuksen tasolla.

EY:n palvelusopimusasetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1370/2007 rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista) mukaista liikennettä järjestettäessä tulisi huomioida, että palvelusopimusasetuksen mukaisten palvelujen tulee lähtökohtaisesti olla mm. monilukuisempia, luotettavampia, korkealaatuisempia tai edullisempia kuin palvelut, joita voitaisiin tarjota pelkästään markkinaehtoisesti. Valiokunta pitää tärkeänä, että Tampereen seudun markkinaehtoisien liikenteen toimintamahdollisuudet eivät jatkossa vaarannu.

Yksityiskohtaiset perustelut

12 §. *Reittiliikenneluvan myöntävät viranomaiset.* Valiokunta esittää, että 12 §:ään lisätään uusi 5 momentti, johon sisältyy viittaus hallintolakiin. Ehdotus on informatiivinen, eikä sillä muuteta voimassa olevaa oikeustilaa. Lisäksi valiokunta esittää lain johtolauseeseen eräitä uuden momentin lisäämisestä johtuvia lakitekniisiä muutoksia.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi johtolausen ja 12 § muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

joukkoliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan joukkoliikennelain (869/2009) 12 §:n 2 ja 3 momentti, 13 §:n 2 momentti, 14 §:n 1 momentti, 15, 17 ja 18 §, 19 §:n 4 momentti, 61 § ja 62 §:n 5 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 14 §:n 1 momentti, 15, 17 ja 18 § sekä 19 §:n 4 momentti laissa 1694/2009 ja
lisätään 12 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1694/2009, uusi 5 momentti seuraavasti:

12 §

Reittiliikenneluvan myöntävät viranomaiset

Viranomaisen lupien myöntämisessä noudatettavista menettelyistä säädetään hallintolaisessa (434/2003). (Uusi)

(2 ja 3 mom. kuten HE)

LiVM 13/2010 vp — HE 151/2010 vp

Helsingissä 20 päivänä lokakuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Martti Korhonen /vas	Lauri Kähkönen /sd
vpj.	Saara Karhu /sd	Mats Nylund /r (osittain)
jäs.	Mikko Alatalo /kesk	Markku Pakkanen /kesk
	Leena Harkimo /kok	Lyly Rajala /kok
	Kalle Jokinen /kok	Tero Rönni /sd
	Jyrki Kasvi /vihr	Janne Seurujärvi /kesk
	Risto Kuisma /sd	Ilkka Viljanen /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula.